

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. gegužės 14 d.
(OR. en)

9773/24

SPORT 51
SAN 272
SOC 350

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Dalykas: Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų išvados dėl savarankiškai organizuojamo sporto indėlio remiant aktyvią ir sveiką gyvenseną Europos Sąjungoje

Delegacijoms priede pateikiamos pirmiau nurodytos Tarybos išvados, kurios buvo patvirtintos Tarybos (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) 2024 m. gegužės 13–14 d. posėdyje.

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl savarankiškai organizuojamo sporto indėlio remiant aktyvią ir sveiką gyvenseną Europos Sąjungoje

TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

PRIMINDAMI:

1. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 6 straipsnį, kuriuo Europos Sąjungai suteikiama kompetencija vykdyti veiksmus sporto srityje siekiant remti, koordinuoti ar papildyti valstybių narių veiksmus, taip pat 165 straipsnį, pagal kurį Sąjunga prisideda prie Europos sporto reikalų skatinimo, kartu atsižvelgdama į sporto specifinį pobūdį, savanoriška veikla paremtas jo struktūras bei jo socialinę ir šviečiamąją funkciją;
2. 2021–2024 m. Europos Sąjungos darbo planą sporto srityje¹ ir prioritetinę sritį „Dalyvavimo sporte ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimas“, taip pat vieną iš pagrindinių tikslų – didinti dalyvavimą sveikatinamojo fizinio aktyvumo veikloje siekiant propaguoti aktyvų ir aplinką tausojantį gyvenimo būdą, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą;
3. Tarybos rekomendaciją dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose², kurioje pabrėžiama fizinio aktyvumo visais gyvenimo etapais, įskaitant reguliarią sportinę veiklą ir fizinį lavinimą, svarba;

¹ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos Sąjungos darbo plano sporto srityje (2021 m. sausio 1 d.–2024 m. birželio 30 d.), OL C 419, 2020 12 4, p. 1.

² 2013 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose, OL C 354, 2013 12 4, p. 1.

4. Specialiosios „Eurobarometro“ apklausos Nr. 525 dėl sporto ir fizinio aktyvumo, kurioje daroma išvada, kad vis dar labai reikia skatinti sportą ir reguliarią fizinę veiklą, ypač tarp vyresnių nei 24 metų piliečių, kurių reguliarius fizinis aktyvumas su amžiumi yra linkęs mažėti, rezultatus³;
5. peržiūrėtą Europos Tarybos Europos sporto chartiją, kuria siekiama sudaryti sąlygas kiekvienam asmeniui dalyvauti sporte ir visų pirma užtikrinti, kad kiekvienas turėtų galimybę sportuoti saugioje, apsaugotoje ir sveikoje aplinkoje⁴;
6. Europos Parlamento rezoliuciją „Integruotas požiūris į sporto politiką: geras valdymas, prieinamumas ir sąžiningumas“⁵, visų pirma į 75 punktą, kuriame valstybės narės raginamos, siekiant suteikti daugiau galimybių mėgėjiškai sportuoti, daugiau lėšų skirti atviroms viešosioms sporto ir žaidimų aikštelėms,

PAŽYMĖDAMI:

7. šiose išvadose savarankiškai organizuojamas sportas laikomas visų formų fizine veikla, kuri gali būti vykdoma neformalioje aplinkoje, paprastai laisvalaikiu, kuriai netaikomos griežtos oficialios sporto taisyklės ir kuri nebūtinai yra susijusi su varžybiniu formatu. Ši veikla gali būti vykdoma vietos ir neformalioje aplinkoje, pavyzdžiui, parkuose ir savo kaimynystėje, taip pat ir naudojant sporto infrastruktūrą, individualiai arba kolektyviai, pavyzdžiui, su draugais, kolegomis ir šeimos nariais;

³ Europos Komisija, Special Eurobarometer 525, ‘Sport and Physical Activity (2022)’ (Specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 525 „Sportas ir fizinis aktyvumas (2022 m.)“, 2268/SP525, visa ataskaita, p. 6., 2022 m. rugsėjo mėn.

⁴ Rekomendacija dėl peržiūrėtos Europos sporto chartijos CM/Rec(2021)5. Ministrų komiteto priimta 2021 m. spalio 13 d. 1414-ajame ministrų pavaduotojų posėdyje, 1 straipsnio 1 dalies b punktas.

⁵ 2017 m. vasario 2 d. Europos Parlamento rezoliucija „Integruotas požiūris į sporto politiką: geras valdymas, prieinamumas ir sąžiningumas“ (2016/2143(INI)), OL C 252, 2018 7 18, p. 2.

8. Europos Sąjungos gyventojai vis dažniau siekia užsiimti fizine veikla įvairiose erdvėse ir labiau rinktis neformalią aplinką, pavyzdžiui, parkus, kitas vietas lauke arba tai daryti namuose, kad tam tikru savo gyvenimo momentu galėtų sportuoti ir būti fiziškai aktyvūs⁶;
9. kas trečias Europos suaugusysis neatitinka Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) fizinio aktyvumo gairių ir beveik pusė suaugusiųjų niekada nesimankština ir nesportuoja: moterų, vyresnio amžiaus žmonių ir žemesnės socioekonominės padėties asmenų grupių atveju šie rodikliai yra žemesni⁷;
10. iš rezultatų, susijusių su nejudria gyvensena, matyti, kad beveik 40 % europiečių sėdi daugiau kaip penkias su puse valandas per dieną, o tarp tarnautojų, vadovų, studentų ir bedarbių atveju šie rodikliai yra aukštesni⁸;
11. įvairiuose tyrimuose nustatyta, kad pagrindinės kliūtys sportavimui yra tam skirtino laiko stoka, motyvacijos stoka, išlaidos, sveikatos problemos ir varžybinės veiklos nemėgimas⁹. Savarankiškai organizuojamas sportas taip pat gali padėti įveikti kai kurias iš šių kliūčių ir skatinti dalyvauti sporte, nes juo sudaromos vertingos dalyvavimo galimybės, kalbant apie reikalingą laiką, pasišventimą, įrangą, infrastruktūrą ir išlaidas,

⁶ Europos Komisija, Special Eurobarometer 525, 'Sport and Physical Activity (2022)' (Specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 525 „Sportas ir fizinis aktyvumas (2022 m.)“, 2268/SP525, visa ataskaita, p. 35–38., 2022 m. rugsėjo mėn.

⁷ EBPO/PSO (2023 m.), Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe („Daugiau judėk! Nepakankamo fizinio aktyvumo problemos sprendimas Europoje“), OECD Publishing, Paryžius, p. 25.

⁸ Europos Komisija, Special Eurobarometer 525, 'Sport and Physical Activity (2022)' (Specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 525, „Sportas ir fizinis aktyvumas (2022 m.)“, 2668/SP525, apibendrinamoji ataskaita, p. 31, 2022 m. rugsėjo mėn.

⁹ Europos Komisija, Special Eurobarometer 525, 'Sport and Physical Activity (2022)' (Specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 525, „Sportas ir fizinis aktyvumas (2022 m.)“, 2668/SP525, apibendrinamoji ataskaita, p. 18, 2022 m. rugsėjo mėn.

AKCENTUODAMI:

12. kad savarankiškai organizuojamas sportas kartu su organizuotu sportu taip pat gali atlikti teigiamą vaidmenį didinant sportavimo lygį ir sveikatinamąjį fizinį aktyvumą, kad būtų skatinama aktyvi, sveika ir darni gyvensena, taip pat socialinė sanglauda ir aktyvus pilietiškumas;
13. kad skirtingas sportinės veiklos formas, t. y. organizuotą ir savarankiškai organizuojamą sportą, reikia laikyti viena kitą papildančiomis remiant aktyvią ir sveiką gyvenseną ir jos turi reikšmingo potencialo būti abipusiškai naudingos;
14. kad trūksta Europos tyrimų ir duomenų, konkrečiai susijusių su piliečių dalyvavimu savarankiškai organizuojamame sporte;
15. kad investicijos į bet kokios formos dalyvavimą sporte gali duoti teigiamą socialinę investicijų grąžą¹⁰;
16. kad savarankiškai organizuojamas sportas turėtų būti saugus ir prieinamas visiems; tai turėtų būti aplinka, kurioje visi galėtų sportuoti saugiai – nepriklausomai nuo lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, fizinės būklės, negalios ar kilmės;
17. kad skaitmeniniai sprendimai gali atlikti svarbų vaidmenį didinant dalyvavimą ir skatinant fizinį aktyvumą; jais naudingai remiamas sportavimas ir jie gali padėti valdžios institucijoms bei sporto organizacijoms gauti gilesnių įžvalgų apie savarankiškai organizuojamą sportu užsiimančius asmenis ir teikti jiems paramą;
18. kad savarankiškai organizuojamą sportu užsiimančias asmenis turėtų turėti galimybę gauti tinkamus patarimus ir informaciją, kad galėtų geriau pasinaudoti turimais ištekliais ir priemonėmis, pavyzdžiui, socialiniais tinklais ir skaitmeninėmis prietaikomis bei priemonėmis, susijusiomis su sveikata, sportu ir fizine parengtimi,

¹⁰ EBPO/PSO (2023 m.), Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe („Daugiau judėk! Nepakankamo fizinio aktyvumo problemos sprendimas Europoje“), OECD Publishing, Paryžius, p. 3.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ ATITINKAMAI LYGIAIS:

19. kiek tai susiję su sveikata, gerove ir socialine įtrauktimi,
- a) skatinti ir remti politiką, kuria būtų puoselėjamas savarankiškai organizuojamas sportas kaip priemonė skatinti fizinį aktyvumą ir sportavimą visą gyvenimą ir propaguoti jų naudą gyventojų¹¹ gerovei ir fizinei bei psichikos sveikatai;
 - b) skatinti savarankiškai organizuojamą sportą, be kita ko, kaip su neužkrečiamosiomis ligomis susijusios rizikos prevencijos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo priemonę, pavyzdžiui, mokyklose, sveikatos priežiūros įstaigose (įskaitant slaugos namus), darbo vietoje ir pasitelkiant atvirus bendruomeninius¹² renginius;
 - c) skatinti miesto ir kaimo gyventojus, gyvenančius vietovėse, kuriose nėra pakankamai sporto infrastruktūros ir sportuoti skirtų viešųjų erdvių, dalyvauti sporte neformalioje aplinkoje;
 - d) išnagrinėti galimybes skirti fizinę veiklą kaip būdą skatinti sportą ir fizinį aktyvumą organizuotoje ir neformalioje aplinkoje¹³. Sveikatos priežiūros specialistai, glaudžiai bendradarbiaudami su kvalifikuotais sporto specialistais, gali atlikti svarbų vaidmenį rekomenduodami ir skatindami užsiimti sportu ar fizine veikla, atitinkančia kiekvieno asmens sveikatos būklę,

¹¹ Ypač moterų, vaikų, jaunimo, vyresnio amžiaus žmonių, izoliuotų žmonių, negalią turinčių asmenų ar lėtinėmis ligomis sergančių asmenų, neaktyvių žmonių, ribotų finansinių išteklių asmenų ir mažumų.

¹² Vietos lygmeniu organizuojama ir vykdoma veikla.

¹³ Tokios iniciatyvos taip pat gali būti bendrai finansuojamos „Europos socialinio fondo +“ ir programos „ES – sveikatos labui“ lėšomis.

20. kiek tai susiję su sportine veikla,

- a) remti politikos iniciatyvas, priemones ir viešąsias kampanijas, kuriomis nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis propaguojama sporto ir fizinio aktyvumo nauda ir prieinamumas, be kita ko, neformalioje aplinkoje;
- b) kai tikslinga, bendradarbiaujant su sportinio judėjimo subjektais, parengti ir platinti gaires dėl savarankiškai organizuojamo sporto būdų, pavyzdžiui, dėl treniruočių ir saugos rutinų;
- c) skatinti, kai įmanoma, kurti priemones, kurios leistų savarankiškai organizuojamu sportu užsiimantiems asmenims lengvai rasti patarimų ir nustatyti kvalifikuotus darbuotojus, ypač trenerius¹⁴, kurie yra baigę sertifikuotus mokymus;
- d) skatinti ir remti bendruomenines iniciatyvas, kuriomis skatinamas dalyvavimas sporte neformalioje aplinkoje, bendradarbiaujant su švietimo ir mokymo įstaigomis, jaunimo organizacijomis, sporto klubais, sveikatingumo klubais, vyresnio amžiaus žmonių asociacijomis ir kaimynystės asociacijomis;
- e) kai tikslinga, bendradarbiauti su sportiniu judėjimu, kad būtų rengiama arba plečiama sporto klubuose siūloma rekreacinė fizinė veikla;
- f) didinti informuotumą apie galimą riziką¹⁵, susijusią su socialinių tinklų ir skaitmeninių prietaikų bei priemonių, susijusių su sveikata, sportu ir fizine parengtimi, naudojimu, pavyzdžiui, rengiant informacines kampanijas. Vis dėlto tokie socialiniai tinklai ir skaitmeninės prietaikos ir priemonės taip pat gali būti naudingi siekiant motyvuoti ir palaikyti gyventojų fizinį aktyvumą,

¹⁴ Kaip apibrėžta Tarybos išvadose dėl trenerių vaidmens visuomenėje, OL C 423, 2017 12 9, p. 6.

Pavyzdžiai – netinkami treniravimosi metodai, sporto ir sveikatingumo srities nuomonės formuotojų vaidmuo, socialinių tinklų poveikis kūno įvaizdžiui ir sporto rezultatų gerinimo produktų reklama.

21. kiek tai susiję su įgūdžių ugdymu, neformalioju mokymusi ir savaiminiu mokymusi bei savanoriška veikla,
- a) stengtis suteikti kokybiškas ir pripažintas įgūdžių ugdymo galimybes instruktoriams, treneriams ir savanoriams, įskaitant neformalioje aplinkoje dirbančius asmenis, daugiausia dėmesio skiriant judėjimo įgūdžiams, saugai ir mėgavimuisi;
 - b) apsvarstyti galimybę sukurti paskatas organizuoto sporto srities treneriams ir savanoriams, kad jie prisidėtų prie įvairių sporto užsiėmimų, ir, kai tinkama, pripažinti jų pastangas, pavyzdžiui, išduodant garbės raštus, apdovanojimus ar viešus padėkos pareiškimus;
 - c) skatinti užsiimti savarankiškai organizuojamu sportu neformaliojo ir savaiminio mokymosi aplinkoje, visų pirma tarp vaikų ir jaunuolių, kurie gali įgyti naujų įgūdžių vykdydami rekreacinę fizinę veiklą, išsiugdyti pagrindinius įgūdžius, kurių reikia norint dalyvauti organizuotame sporte, ir išmokti saugiai sportuoti,
22. kiek tai susiję su teritorijų planavimu ir infrastruktūra,
- a) remti politiką, kuria skatinama kurti tvarią ir prieinamą viešąją infrastruktūrą, pvz., parkus, takus, žaidimų aikšteles ir aktyvias erdves¹⁶, kur gyventojams patogiau užsiimti savarankiškai organizuojamu sportu;
 - b) skatinti tarpsektorinį valdžios institucijų, sportinio judėjimo ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą, kad sporto infrastruktūra būtų labiau integruota į teritorijų planavimo politiką, siekiant sukurti erdves, kuriose būtų galima lengvai užsiimti visų rūšių sportu ir būti fiziškai aktyviems ir kurios būtų lengvai prieinamos;

¹⁶ Tokia infrastruktūra dažnai pasižymi inovacijomis, lankstumu ir moduliškumu ir ji gali būti diegiama įvairiose vietose, atsižvelgiant į asmens dienos režimą.

- c) toliau skatinti aktyvų judumą, pvz., vaikščiojimą pėsčiomis, važiavimą dviračiu ir kitų formų aktyvų kasdienį keliavimą, taip pat dviračių juostų ir pėstiesiems palankių maršrutų kūrimą;
- d) kai įmanoma, padėti užtikrinti, kad viešojo sporto infrastruktūra būtų prieinama savarankiškai organizuojamu sportu užsiimantiems asmenims;
- e) skatinti regioninės sporto plėtros integraciją, įskaitant kaimynysčių lygmens sporto infrastruktūrą, pasitelkiant Europos regioninės plėtros fondą,

23. kiek tai susiję su skaitmeniniais sprendimais,

- a) skatinti naudotis skaitmeninėmis platformomis siekiant geriau skleisti informaciją apie sporto galimybes ir infrastruktūrą ir didinti jų matomumą tarp gyventojų, pavyzdžiui, informaciją apie prieinamumą, būklę ar užimtumo lygį;
- b) išnagrinėti galimybę rinkti ir naudoti duomenis, kad būtų galima nustatyti ir įvertinti savarankiškai organizuojamu sportu užsiimančių asmenų sportinius užsiėmimus, taip pat galimus jų poreikius,

PRAŠO KOMISIJOS:

- 24. toliau skatinti visų formų dalyvavimą sporte pasitelkiant Europos sporto savaitės iniciatyvą ir būsimas informuotumo didinimo kampanijas, susijusias su sporto ir fizinio aktyvumo skatinimu;
- 25. sudaryti sąlygas Europos lygmens diskusijoms apie iniciatyvas ir gerąją praktiką, kad valdžios institucijos ir sporto organizacijos galėtų bendradarbiauti su savarankiškai organizuojamu sportu užsiimančiais asmenimis;

26. kiek tai susiję su teritorijų planavimu ir infrastruktūra,

- a) toliau skatinti naudotis esamomis finansavimo galimybėmis, visų pirma ERPF, ESF+, LIFE ir EGADP, siekiant toliau plėtoti prieinamas ir tvarias viešąsias erdves ir sporto infrastruktūrą, laikantis Europos žaliojo kurso;
- b) didinti informuotumą apie iniciatyvą SHARE 2.0, kuria siekiama struktūrizuoti ir stiprinti bendradarbiavimą ir keitimąsi žiniomis apie galimybes gauti ES finansavimą, sveikatą, inovacijas ir tvarumą;

27. kiek tai susiję su įrodymų ir duomenų prieinamumu,

- a) būsimose apklausose ir tyrimuose atsižvelgti į savarankiškai organizuojamą sportą, siekiant prisidėti prie vertingų duomenų apie dabartines tendencijas ir sporto užsiėmimus, susijusius su savarankiškai organizuojamu sportu, prieinamumo;
- b) toliau remtis 2021 m. Komisijos ataskaita „Inovatyvių praktikų planavimas ES siekiant propaguoti netradicinių struktūrų sportą“ (*Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures*)¹⁷, kurioje pateikiama informacija apie užsiėmimo sportu raidą šiandienos visuomenėje ir kaip sportinis judėjimas prisitaiko prie šios raidos, apsvarstant ir stebint tolesnius pokyčius, be kita ko, įgyvendinant Rekomendaciją dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo¹⁸,

¹⁷ Europos Komisija, Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinis direktoratas, *Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures* (Inovatyvių praktikų planavimas ES siekiant propaguoti netradicinių struktūrų sportą) – galutinė ataskaita Europos Komisijai, Leidinių biuras, 2021 m.

¹⁸ 2013 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose, OL C 354, 2013 12 4, p. 1.

PRAŠO SPORTINIO JUDĖJIMO IR KITŲ ATITINKAMŲ SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ:

28. toliau bendradarbiauti su valdžios institucijomis rengiant sporto politiką, kuria būtų atsižvelgiama į visų formų sportavimą, įskaitant savarankiškai organizuojamą sportą, ir pritaikyti siūlomų sporto šakų įvairovę prie naujausių gyvenimo būdo tendencijų ir naujų gyventojų lūkesčių;
29. toliau bendradarbiauti ieškant būdų dalytis ištekliais (infrastruktūra ir įranga) su sporto klubų nariais, kad būtų skatinamas dalyvavimas sporte ir fizinis aktyvumas neformalioje aplinkoje;
30. bendruomenės lygmeniu organizuoti sporto renginius, apimančius ir varžybas, ir rekreacinę sporto veiklą, ir propaguoti įvairių formų savarankiškai organizuojamam sportu užsiimantiems asmenims skirtą mentorystę, kurią vykdo savanoriai treneriai ir sportininkai (pavyzdžiui, dėl saugos ar treniravimosi gairių);
31. skatinti sporto klubus įtraukti lankstumo elementus, kad asmenys galėtų laisvai sportuoti be tvarkaraščių, registravimosi ar būtinybės priklausyti komandai;
32. skatinti sporto klubuose plėtoti įvairią pramoginę sporto veiklą, siekiant įvairinti jų veiklą ir pritraukti naujų dalyvių.

PAGRINDŽIAMIEJI DOKUMENTAI:

- Tarybos išvados dėl trenerių vaidmens visuomenėje, OL C 423, 2017 12 9, p. 6.
- Tarybos rezoliucija dėl 2021–2024 m. Europos Sąjungos darbo plano sporto srityje, OL C 419, 2020 12 4, p. 1.
- 2020 m. birželio 29 d. Tarybos išvados dėl COVID-19 pandemijos poveikio ir sporto sektoriaus gaivinimo, OL C 214I, 2020 6 29, p. 1.
- Tarybos išvados dėl tarpsektorinio bendradarbiavimo sporto ir fizinio aktyvumo visuomenėje labai skatinimo, OL C 419, 2020 12 4, p. 18.
- Tarybos išvados dėl fizinio aktyvumo visą gyvenimą, OL C 501I, 2021 12 13, p. 1.
- Tarybos išvados „Sportas ir fizinis aktyvumas – perspektyvus elgsenos keitimo svertas siekiant darnaus vystymosi“, OL C 170, 2022 04 25, p. 1.
- Tarybos išvados dėl tvarios ir prieinamos sporto infrastruktūros, OL C 494, 2022 12 28, p. 1.
- Europos Komisija, Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinis direktoratas, *Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures* (Inovatyvių praktikų planavimas ES siekiant propaguoti netradicinių struktūrų sportą) – galutinė ataskaita Europos Komisijai, Leidinių biuras, 2021 m.
- Europos Komisija, Special Eurobarometer 525, Sport and Physical Activity (2022) (Specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 525 „Sportas ir fizinis aktyvumas (2022 m.)“, 2668 / SP525, 2022 m. rugsėjo mėn.